

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด ปีงบประมาณ 2557

ชุดโครงการวิจัย	วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่ใหม่		
โครงการวิจัย	วิจัยศึกษาระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน		
กิจกรรม	ศึกษาระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน		
ชื่อการทดลอง	ศึกษาระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย		
	Study on Oil Palm Cultivation Management of Farmer in Chiang Mai and Chiang Rai Province		
คณะผู้ดำเนินงาน			
หัวหน้าการทดลอง	วิลาสลักษณ์ ว่องไว ^{1/}		
ผู้ร่วมงาน	อรุณี ใจเถิง ^{2/}	เกียรติรวี พันธุ์ไชยศรี ^{1/}	สันติ โยธาราชกูร์ ^{1/}
	วัชรพล บำเพ็ญอยู่ ^{2/}	วิมล แก้วสีดา ^{2/}	ฉัตรสุดา เขิงอักษร ^{1/}
	นิต ไชยมงคล ^{3/}		

บทคัดย่อ

การศึกษาระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ดำเนินการในปี 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ การปลูก และการจัดการสวนปาล์มน้ำมันเพื่อทราบประเด็นปัญหาการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ปลูกปาล์มใหม่ภาคเหนือตอนบน ทำการออกแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน รวม 217 ราย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 100 ราย จังหวัดเชียงราย 117 ราย อายุปาล์ม 2-3 ปี พบว่า มีพื้นที่ปลูกปาล์มเฉลี่ย 2.75 และ 17.90 ไร่/ราย ตามลำดับ เป็นผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อย และส่วนใหญ่ปลูกตามโครงการที่มีบริษัทมาส่งเสริม เหตุผลที่เลือกปลูกปาล์มน้ำมันเนื่องจาก ต้องการให้เป็นรายได้ประจำ คิดว่าเป็นพืชทนแล้ง ดูแลง่าย ต้องการปลูกทดแทนพืชอื่น เป็นทั้งพืชอาหารและเป็นพืชพลังงาน จึงคาดการณ์ว่าราคาดี ปลูกในปี 2554 เป็นส่วนใหญ่ และปลูกในพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ทราบชื่อพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ปลูกเพียงร้อยละ 42 ส่วนจังหวัดเชียงรายร้อยละ 62 ในกลุ่มที่ทราบชื่อพันธุ์ที่ใช้เป็นพันธุ์ที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาดทางภาคใต้ ราคา 55-250 บาท/ตัน แหล่งต้นกล้าที่จำหน่ายให้เกษตรกรส่วนใหญ่มาจากเอกชน จากหน่วยงานราชการเพียงร้อยละ 1 ในจังหวัดเชียงใหม่ และร้อยละ 6 ในจังหวัดเชียงราย จากการสำรวจในแปลงที่ให้ผลผลิตแล้วพบว่า มีผลที่มีลักษณะกะลาบางเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรที่วิเคราะห์คุณสมบัติดินก่อนปลูกมีเพียงร้อยละ 11 ในจังหวัดเชียงใหม่และร้อยละ 3 ในจังหวัดเชียงราย แต่จะปรับสภาพดินก่อนปลูกร้อยละ 45-76 เตรียมดินโดยทำการไถปรับพื้นที่ วางแนวปลูกส่วนใหญ่ในทิศที่ถูกต้องคือแนวเหนือ-ใต้ การวางผังแปลงในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นแบบสี่เหลี่ยม ส่วนจังหวัดเชียงรายใช้แบบสามเหลี่ยมเป็นส่วนใหญ่ ทั้ง 2 จังหวัดใช้ระยะปลูก 8-10 เมตร การวางระบบถนนไม่มีถนนภายในสวนแต่ขนส่งโดยใช้พื้นที่

รหัสการทดลอง 01-70-57-03-01-00-01-57

^{1/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 อ.เมือง จ.เชียงราย

^{2/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย อ.เมือง จ.เชียงราย

^{3/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

ระหว่างแถว ทุกๆ 1-6 แถว ในสวนปาล์มน้ำมันอายุ 1-3 ปี ส่วนใหญ่ไม่ปลูกพืชคลุมดิน แต่ปลูกพืชแซมเพื่อเป็นแหล่งรายได้และเป็นการควบคุมวัชพืช พืชแซมที่ปลูก เช่นข้าวโพด ถั่วลิสง ไม้ดอก ไม้ประดับ และสับปะรด และมีบางส่วนนำปาล์มน้ำมันปลูกแซมในสวนไม้ผลยืนต้น ยางพารา หลังปลูกพบต้นตายโดยมีสาเหตุมาจากหนูหรือตุ่นกัดเป็นส่วนใหญ่ ในจังหวัดเชียงรายมีการให้น้ำในช่วงฝนทิ้งช่วงเพียงร้อยละ 47 ส่วนในจังหวัดเชียงใหม่มีการให้น้ำ ร้อยละ 81 โดยใช้แหล่งน้ำจากบ่อหรือสระ และแม่น้ำในพื้นที่ ให้น้ำแบบสปริงเกอร์ สายยาง และให้น้ำไหลไปตามผิวดิน ในจังหวัดเชียงใหม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์มากกว่าปุ๋ยเคมี ส่วนในจังหวัดเชียงราย ใส่ปุ๋ยเคมีมากกว่าใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรใช้ปุ๋ยไม่ตรงตามคำแนะนำ และใส่ปุ๋ยในปริมาณน้อยกว่าคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตในแปลงปลูกพบว่าต้นปาล์มน้ำมันแสดงอาการขาดธาตุอาหาร ด้านการตัดแต่งทางใบพบว่า ตัดแต่งทางใบได้เหมาะสมกับอายุปาล์มน้ำมันในระดับปานกลาง เกษตรกรพบราที่โคนต้น ใบมีจุดสีเหลือง ยอดใบเหี่ยว ใบไหม้ ใบจุด ใบแห้ง ยอดเน่า ยอดม้วน และผลเน่า และพบปัญหาจากแมลง เช่น ดั๋งกุหลาบ ดั๋งแรด หนอนหน้าแมว หนอนปลอกเล็ก ทำการป้องกันกำจัดโรคและแมลงโดยใช้สารเคมี และได้ผลเป็นส่วนใหญ่ พบวัชพืชในแปลง และป้องกันกำจัดโดยวิธีกลและใช้สารเคมี ผลผลิตต่ำสุด-สูงสุด ในปาล์มน้ำมันอายุ 3-6 ปี 462-2,084 กก./ไร่/ปี อายุ 7-8 ปี ให้ผลผลิต 826-4,250 กก./ไร่/ปี เกือบเกี่ยวผลผลิตจากการสังเกตความสุกแก่ของสีผลได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ และนำผลผลิตไปจำหน่ายเอง ระยะทางจากสวนถึงจุดรับซื้อ 1-166 กม. สถานที่รับซื้ออยู่ภายในจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ราคาที่เกษตรกรจำหน่าย เฉลี่ย 2.75-3.35 บาท/กก. เกษตรกรน้อยกว่าร้อยละ 20 ทำการบันทึกข้อมูลในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ปัญหาการผลิตที่สำคัญได้แก่ การให้น้ำ (ไม่มีแหล่งน้ำในฤดูแล้ง) การใช้ปุ๋ย (ปุ๋ยราคาแพง, ไม่มีความรู้เรื่องสูตรปุ๋ยสำหรับปาล์มน้ำมัน) และการติดผล (ติดผลแล้วผลไม่สมบูรณ์ทั้งทะลาย, ผลลึบ ติดผลน้อย) รวมถึงคุณภาพปาล์ม (ผลลึบ, ผลเล็กโตไม่เต็มที่) เกษตรกรมีความคาดหวังให้มีตลาดรองรับผลผลิตและต้องการให้ราคาดี ยังขาดผู้ให้คำปรึกษา และแหล่งความรู้ทางวิชาการดังกล่าว กรมวิชาการเกษตรจึงควรขยายบทบาทการให้ความรู้เรื่องปาล์มน้ำมันแก่เกษตรกรในเขตภาคเหนือตอนบนให้มากขึ้น และสร้างงานวิจัยพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่นี้เพื่อให้เทคโนโลยีถึงมือเกษตรกร ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการผลิต การจัดการสวนที่ไม่เหมาะสมได้ส่วนหนึ่ง